

Rapportage en advies informateur Dordrecht

5 april 2022

Inleiding

Op 16, 17 en 18 maart jl. waren de gemeenteraadsverkiezingen. VVD en GroenLinks (GL) kwamen daarbij als grootste partijen uit de bus. Op 20 maart jl. bepaalde het Centraal Stembureau dat er een hertelling nodig was van de uitgebrachte stemmen van 16 stembureaus. Op dinsdag 22 maart jl. is deze hertelling uitgevoerd. De zetelverdeling en de gekozen kandidaten zijn ongewijzigd gebleven.

De verkiezingsuitslag

Partijen	Stemmen		Zetels		Percentages	
	2022	2018	2022	2018	2022	2018
VVD	5.952	5.764	6	5	13,26	12,08
GL	5.806	4.582	6	4	12,94	9,61
Bvd	5.038	8.779	5	8	11,23	18,4
VSP	4.700	2.874	4	2	10,47	6,02
CU-SGP	4.360	4.301	4	4	9,72	9,02
CDA	3.761	4.830	4	4	8,38	10,12
PvdA	2.777	2.605	2	2	6,19	5,46
PvdD	2.350		2	0	5,24	
DENK	1.844		1	0	4,11	
Gewoon Dordt	1.743	1.560	1	1	3,88	3,27
Op ons eiland	1.577		1	0	3,51	
SP	1.537	2.919	1	2	3,43	6,12
PVV	1.476	3.675	1	3	3,29	7,7
FvD	1.123		1	0	2,5	
D66		4.729	-	4		9,9

Duidingsdebat

Tijdens het op 23 maart jl. gehouden duidingsdebat heeft de VVD samen met GL voorgesteld mij te benoemen als informateur. Deze voordracht is overgenomen.

De gesprekken met alle in de raad vertegenwoordigde partijen zijn gestart op zaterdag 26 maart en afgesloten op 28 maart. Met de burgemeester, de stadscontroller en gemeentesecretaris werden op 29 maart jl. gesprekken gevoerd.

Na deze eerste ronde van gesprekken is met een aantal fracties een vervolgesprek gehouden op zaterdag 2 april jl. Van de gevoerde gesprekken is een kort verslag gemaakt waarin de hoofdpunten zoals die zijn gewisseld zijn vastgelegd. Dit beknopte verslag is met de gesprekspartners gedeeld.

De opdracht, ie aan mij op 23 maart als informateur werd gegeven, luidde:

Onderzoek welke partijen, rechtdoend aan de verkiezingsuitslag, met elkaar een nieuw en stabiel college van Dordrecht willen en kunnen vormen die op een meerderheid in de gemeenteraad kan rekenen. Onderzoek wat de contouren zijn van de (inhoudelijke) samenwerking op hoofdlijnen en welke problemen daarbij mogelijk overwonnen moeten worden. Onderzoek welke beelden er bestaan over de manier waarop draagvlak en betrokkenheid bij het uiteindelijke akkoord verkregen kunnen worden. Breng aan de hand van dit onderzoek (gehoord hebbende alle partijen in de gemeenteraad), binnen maximaal twee weken een advies hierover uit.

Werkwijze

De gesprekken met de partijen werden gevoerd in aanwezigheid van mevrouw Anneloes Wepster, raadsgriffier, en de heer Guido von Grumbkow, adviseur bij de gemeente Dordrecht, die ik beiden veel dank verschuldigd ben voor de steun en hun kennis van zaken. Ik heb daar veel aan gehad.

Documenten

De volgende documenten kon ik raadplegen ter voorbereiding op de gesprekken:

- De verkiezingsprogramma's van de deelnemende partijen
- Analyse van de verkiezingsprogramma's door de strategen vanuit de organisatie gemeente Dordrecht
- Diepteanalyse verkiezingsprogramma's door de strategen vanuit de organisatie gemeente Dordrecht
- Stellingen zoals gebruikt bij de input voor het kieskompas
- Via RTV Dordrecht is kennisgenomen van het gehouden verkiezingsdebat

Gesprekken

Zaterdag 26 maart en maandag 28 maart jl. werd gesproken met elk van de 14 partijen. Dit betrof telkens een gesprek met één of twee vertegenwoordigers van iedere partij. De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een vooraf door mij toegestuurde vragenlijst (zie bijlage 1). Bij die gelegenheid is gereflecteerd op de verkiezingsuitslag. Ik heb daarnaast getracht inzicht te krijgen in de inhoudelijke en programmatische wensen van iedere partij. Ook zijn de eventuele breekpunten op tafel gekomen. Iedere fractie heeft zich in meer of mindere mate uitgesproken over de door haar gewenste coalitie en mogelijke alternatieven. Daarbij is ook het aantal wethouders genoemd dat, in de ogen van de gesprekspartners, een solide bestuur van de stad kan vormen. Tevens is gesproken over de aard van het akkoord. Zo is uitgebreid stilgestaan bij de voor- en nadelen van een raadsakkoord, een coalitieakkoord op hoofdlijnen en een coalitieakkoord in detail en heeft iedere partij zich uitgesproken over de voorkeuren daaromtrent.

Bevindingen

De gesprekken zijn in een open sfeer gevoerd en prettig verlopen. Het onderlinge respect tussen de partijen is groot, zo heb ik geconstateerd. Uiteraard is een aantal complexe zaken uit het verleden ter sprake gekomen. Iedere partij heeft de wil en wens uitgesproken om een impuls te geven aan de bestuurlijke verhoudingen en een goede samenwerking binnen de raad.

Praktisch alle partijen vinden het een logisch gevolg van de uitslag van de verkiezingen dat VVD en GL de kern van het nieuwe college gaan vormen. Gelijktijdig werd hierbij aangegeven dat men de nodige politiek inhoudelijke verschillen bij deze twee partijen zag.

Een andere bevinding, die niet verrassend zal zijn, is dat vrijwel alle partijen een voorkeur hebben voor een coalitie bestaande uit vier van de zes grote partijen, dan wel het logisch vinden dat er een vierpartijencoalitie komt. Dit komt tegemoet aan de breed gedeelde wens dat het college – van welke samenstelling dan ook – gaat werken aan een breed draagvlak binnen de gemeenteraad en niet gaat werken met een dichtgetimmerd akkoord. Een enigszins evenwichtige verdeling tussen oppositie en coalitie kan daarbij helpen. Deze breed gedragen wens is mede bepalend voor mijn verdere zoekrichting: een meerderheidscollege van vier partijen.

Om een meerderheidscollege van vier partijen te krijgen kan de combinatie VVD-GL aangevuld worden met verschillende partners: Beter voor Dordt (BVD), CDA, CU-SGP en VSP. Twee van deze laatste vier genoemde partijen zijn nodig voor een meerderheid (21-18 bij deelname BVD en 20-19 bij deelname van combinaties van CDA, CU-SGP of VSP).

Een overgrote meerderheid van de fracties geeft aan VVD, GL, CDA en CU-SGP als stabiele partijen te zien, die goed de verbinding met de breedte van de gemeenteraad zullen weten te vinden. Voor wat betreft BVD is het omgekeerde het geval: men ziet deze partij niet, of niet meer, als een stabiele partij die in verbinding is met de rest van de gemeenteraad. In het gesprek dat ik met de BVD heb gevoerd, hoor ik dat de partij een nieuwe start heeft gemaakt. De houding van een forse meerderheid van de fracties hierbij is dat dit eerst nog bewezen zal moeten worden.

Verskillend is aangekeken tegen de positie van VSP. Er is veel waardering voor de manier waarop deze partij de inwoners van Dordrecht weet te bereiken. Een meerderheid van potentiële coalitiepartijen ziet echter geen solide basis voor stabiele deelname aan een college door VSP.

Op grond van de gesprekken adviseer ik te streven naar een hoofdlijnenakkoord. Een gedetailleerd coalitieakkoord zou geen recht doen aan de ambitie van deze raad om de scheiding tussen college en raad te verminderen, al zullen sommige inhoudelijke punten meer specifiek moeten worden benoemd. Een raadsakkoord kan op dit moment niet op voldoende steun rekenen. Tevens adviseer ik om in de formatiefase zoveel als mogelijk alle raadsleden - inclusief die van de oppositiefracties - en - indien mogelijk - externe belanghebbenden en maatschappelijke organisaties te betrekken.

In grote meerderheid geven de partijen aan toe te zijn aan (relatieve) rust op het politieke vlak. De onrust binnen verschillende Dordtse partijen, de afscheidingen, verstoorde onderlinge verhoudingen, het zijn geen zaken die tot goede herinneringen hebben geleid aan de raadsperiode 2018-2022. Men wil dat vooral anders waarbij een stabiel stadsbestuur dat is toegerust op de uitdagingen en financiële onzekerheden - ondanks Eneco gelden - van de komende vier jaar de stad met haar inwoners vooruit gaan helpen.

Tijdens de gesprekken werden een aantal thema's benoemd die naar mijn mening in de formatiefase ten minste aan de orde moeten komen:

- Bouwen en wonen
- Energietransitie en verduurzamen
- Groen/vergroening
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Sociaal domein
- Financiën waaronder lokale lasten
- Armoedebeleid
- Onderwijs
- Sport

Advies

Uitgaande van mijn opdracht: "de nieuwe coalitie moet recht doen aan de verkiezingsuitslag, een stabiel college kunnen en willen vormen dat op een meerderheid in de raad kan rekenen en zicht heeft op de contouren van de (inhoudelijke) samenwerking op hoofdlijnen en welke problemen overwonnen moeten worden", adviseer ik de formatie te starten met de coalitie: **VVD – GL - CU-SGP - CDA**

Van alle combinaties die door de grotere partijen kunnen worden gevormd, kan slechts deze ene combinatie op een meerderheid aan steun van deze partijen rekenen. Gesprekken met deze partijen over de verschillen en overeenkomsten bij bovengenoemde thema's, geven mij het vertrouwen dat tijdens de formatiefase de vier genoemde partijen eruit kunnen komen.

Tot slot

Ik dank alle partijen en individuen voor de open, constructieve opstelling tijdens alle gesprekken. Zonder uitzondering heeft iedereen zich vooraf goed op de gesprekken voorbereid. Ik adviseer u de formatiefase met voortvarendheid te starten en wens u veel succes bij het vervolg.

Pauline Bouvy-Koene

Bijlage 1

Vragen van de informateur partijen, bedoeld als voorbereiding voor de eerste gespreksronde op 26 en 28 maart 2022

Het is plezierig als u de antwoorden kort houdt. U kunt ze invullen en tijdens het gesprek schriftelijk overhandigen, u kunt de vragen ook enkel mondeling tijdens het gesprek beantwoorden.

We starten het gesprek met uw korte duiding van de verkiezingsuitslag, uw taxatie van de huidige politieke situatie en de verhoudingen, de gewenste bestuursstijl voor de komende jaren en hoe uw fractie daaraan gaat bijdragen. Vervolgens voeren we het gesprek langs de volgende vragen:

1. Welke coalitie acht u voor Dordrecht, gelet op de verkiezingsuitslag en de noodzakelijke stabiliteit, de meest wenselijke (eerste voorkeur) en waarom?
2. Welke andere coalities hebben uw tweede en derde voorkeur en waarom? Hoe kijkt u aan tegen de mogelijkheid van een minderheidscoalitie?
3. Welke punten, die niet in uw programma staan, zijn punten waarvan u denkt dat die voor een mogelijke coalitiepartner (zie vragen 1 en 2) belangrijk kunnen zijn en hoe gaat u daarmee om?
4. Van welke andere onderwerpen uit uw programma vindt u het wenselijk (geen breekpunt) dat zij in een coalitieakkoord worden opgenomen?
5. Zijn er programmapunten of onderwerpen die u onbespreekbaar acht, dan wel die een breekpunt/blokkade kunnen vormen in die zin, dat als zij in het coalitieakkoord worden opgenomen dit ertoe leidt dat uw fractie niet kan deelnemen aan de coalitie?
Zijn er punten vanuit uw verkiezingsprogramma onderwerpen (maximaal 3) die voor u een breekpunt vormen en écht opgenomen dienen te worden in het akkoord als u deelneemt aan de coalitie?
En kunt u aangeven hoe u ondanks deze breekpunten desgewenst bereidheid toont tot samenwerken in de coalitie?
6. Gaat uw voorkeur uit naar een coalitieakkoord op hoofdlijnen, een gedetailleerd coalitieakkoord, of een raadsakkoord (een door alle partijen onderschreven beleidsplan op hoofdlijnen) en waarom?
7. Welk aantal wethoudersposten vindt u wenselijk voor Dordrecht? Heeft u kandidaat-wethouders op het oog? Kunt/wilt u daarbij nu reeds namen noemen? Ziet u kandidaat-wethouders die voor u onacceptabel zijn?
8. Zijn er zorgpunten over andere partijen, wat u betreft? Zijn er partijen die u uitsluit als het op samenwerking in een coalitie aankomt?
9. Heeft u een beeld over de manier waarop draagvlak en betrokkenheid bij het uiteindelijke akkoord verkregen kan worden?
10. Overige vragen en opmerkingen